

Ákosok emlékezete

2011 február 09. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

- [0](#)

5

Átlag: 5 (1 szavazat)

Mérték

Móser Zoltán fantasztikus cikksorozata a régmúlt idők, az elfelejtett Magyarország kincseit mutatja meg nekünk ebben a párját ritkító sorozatban, mely a Magyar Nemzet hétvégi magazinjának volt elengedhetetlen tartozéka. Utazzon velünk, ismerjük meg együtt Magyarországot.

Pannónia meghódításában nem csupán a hét vezér vett részt, hanem más, Szkítiából származó nemesek is, mint Bor, Aba és Ákos nemzetsége, írja V. István korának krónikása, Ákos mester. Ismerjük az Ákos nemzetség címerét, amely pajzs alakú, benne két hal. A többi csak feltételezés. Az is, hogy e nemzetség leszármazottai alapították a monostorpályi premontrei kolostort, s mivel jelentős birtokaik voltak Pest és Bihar megyén kívül Közép-Szolnok megyében, feltételezik, hogy Ákosmonostor vagy Ákosmonostora bencés apátságna is lehet az építet. (Rögtön hozzáteszem, hogy ez utóbbit a magyarországi bencés rend azon XII–XIV. századi monostorok között tartja számon, amelyek valószínűleg soha nem tartoztak a rendhez, hanem csak analógiás alapon nevezték monostornak.)

A szilágysági Ákos település az Alföld keleti peremén, a Kraszna melléki dombvidék északi csücskében, az itt északra tartó Kraszna bal partján fekszik. Az Árpád-kori (XII. századi) eredetű (ma református) templomot eredetileg talán négytornyúra tervezték, de a keleti oldaliak végül nem készültek el.

A váradi káptalan egy 1342-ből való oklevele az Ákos nemzetség birtokaként említi a települést, ahol egyébként a hagyomány szerint Ákosnak kastélya és nemzetségi monostora állt. „A falu régi nevében szerepel egykori monostor mára eltűnt, a hagyomány azt a mostani bazilika északi oldalára helyezte, hol egy befalazott ajtó (mely átjáró lett volna) körvonalai látszanak. Később a falu nevéből elmaradt a monostor szó (ahogy időközben eltűnt a régi monostor épülete is), s maradt a mai napig használt Ákos elnevezés. Így írja ez a falu a honfoglalás kori Ákos nemzetség nevét, de talán a tizenkét szent egyikének a nevét is, ki a vadászok, erdészek, védegyetek patrónusa.”

A szent egyik jellemző? legendáját így foglalja össze Kölnei Livia és Balázs Erzsébet: „Szent Ákos tízezer katonatársával együtt Hadrianus császár idején megtagadta a pogány isteneknek történő áldozat bemutatását, ezért tövises bozótba vetették, majd keresztre feszítették őket az Ararát hegyén. A legenda arról számol be, hogy keresztre feszítésükkor, a nap hatodik órájában nagy földrengés támadt, s ők nem féltek, hanem azokért imádkoztak, akik egykor majd hozzájuk könyörögnek. A kilencedik órában meghaltak. Testüket egy újabb földrengés távolította el a keresztről, és angyalok temették el őket.”

Lovagként, kereszttel, tövises ággal vagy töviskoszorúval a fején szokták megjeleníteni e szentet. S ha ilyen ábrázolás volna Ákos templomában, könnyen foglалhatnánk állást a helység nevét illetően – de nincs. Ezért – bár bizonytalanul – azt ajánlom a két toronyra tekintve: maradjon meg egyelőre mindkét névadó, hisz ilyen még úgyszemint volt.

Móser Zoltán, mno.hu

Ajánló